

THE RELATIONSHIP BETWEEN TRADITION AND HISTORY FROM A BIBLICAL PERSPECTIVE

Mihai Handaric

Lecturer., PhD, "Aurel Vlaicu" University of Arad

Abstract: The author of this article, (The Role of the Story in Education, from an Old Testament Perspective), tries to show that "the story" as a literary genre, had an important role in education for the human society. It was used as an instrument for moral instruction. In the following lines he asserts that the Judeo - Christian Scripture, had a principal role in communicating and applying the values of the community. Amos Wilder asserted that the great universal pieces of literature, including the Bible, contain in an overwhelming proportion, the literary genre called "story". In his opinion the story had a particular impact on different categories of people, ranging from children to the elderly. Stories were used to communicate the fundamental human truths. This is the case of the Old Testament, but not only. The problem observed, is that with maturity, man loses "the spirit of the story". This happened also in the history of the biblical interpretation. Starting with the Rationalist Period, theologians failed, because they have ignored the importance of the story from the biblical text. There are presented two characteristics of children vis-a-vis the story, which can be applied in understanding the Scripture. Children easily translate themselves into the story, and they come out slightly from the story. Studying biblical narratives in comparison with the great literary narratives of ancient Greek literature, such as Legends of Olympus, Auerbach and Hans Frei, noted that there are large differences between them. On the one hand, the characters of Greek legends relate to the story with detachment. They are free to express their opinions, while the characters in the Bible can choose one of two options: 1) They can decide to involve in the story, or 2) refuse to integrate in the story. One of the leading interpreters of the Old Testament, G. von Rad supports the hypothesis that the religious traditions of Israel, who subsequently formed the literary work, called the Old Testament, were composed in the process of reciting the fundamental creeds of the community over time. Von Rad argues that the concept of retelling (Nacherzahlen) remains the most legitimate form of presenting the message of the Old Testament. The interpretation of the Bible was adversely affected by pure rationalistic approach to the text. Therefore, Hans Frei proposed to revert to the method used before Illuminism. He presents the advantages of this kind of interpretation, called by him "precritical interpretation", namely: 1) Biblical story was interpreted literally, accepting that the facts and events presented in it are real. 2) By the eighteenth century, the stories of Scripture were regarded as referring to one single world. Therefore, the Canon of the Bible, manages to integrate the differences between the Old and New Testament. 3) The Bible story integrates in it all stories of the world. It absorbs every experience in any period of human history. So the world of the Bible extends to everyone. In this way we see a close relationship between the biblical narrative and life in general.

Keywords: Story, Education, Old Testament, Precritical, Historical-Critical, Life.

1. Introducere

“Povestea” ca gen literar, a avut un rol important în educarea societății umane. Ea a fost și este folosită ca instrument pentru instruire morală.¹

În continuare vom arăta că metoda povestirii a jucat un rol principal în comunicarea, informarea și educarea comunității umane. Pentru aceasta vom analiza povestea din perspectiva Scripturii iudeo-creștine, mai exact a Vechiului Testament.

Amos Wilder a fost impresionat de faptul că marile corpuri de literatură universală, nu mai puțin Biblia – sunt alcătuite într-o proporție covârșitoare, din genul literar numit “povestire”.² El se întreaba de ce povestea este predominantă în literatura lumii. Răspunsul pe care l-a descoperit, a fost că povestea are un impact deosebit asupra diferitelor categorii de persoane. Noi contăm pe interesul pe care îl stârnește povestea atât la copii cât și la adulți. Povestea reușește să îi oprească pe copii din toial jocului, iar pe cei în vârstă să îi convingă să părăsească căldura sobei (șemineul)" (Wilder; A 1983, p. 354).

Wilder consideră că povestea stârnește interesul din mai multe motive, și anume: apelează la curiozitatea cititorului pentru: evenimentele care se petrec în poveste, fața de modul în care evenimentele se succed în poveste, pentru elemente întâlnite în poveste, cu care cititorul se identifică pe sine, finalul povestiri, modul în care ea este povestită (arta povestirii). Lumea poveștii este construită în funcție de modul în care autorul înțelege realitatea (Wilder; A 1983, p. 363).

În general poveștile sunt asociate cu vârsta copilăriei. Celor mici le poți atrage atenția cu povești. Proza universală a dat scriitori recunoscuți la nivel internațional, care au scris povești pentru copii. Putem menționa câțiva autori reprezentativi:³ Frații Grimm, HC Andersen, iar din literatura română îi avem pe: Ion Creangă, Petre Ispirescu, Mihai Eminescu, Ioan Slavici, Barbu Ștefănescu Delavrancea, etc.

Deși au avut realizări profesionale deosebite în domeniul filologiei, Frații Grimm sunt recunoscuți la nivel internațional pentru poveștile nemuritoare scrise pentru copii, cum ar fi: *Albă-ca-Zăpada și cei șapte pitici*, *Scufița Roșie*, *Cenușăreasa*, *Lupul și cei șapte iezi*, *Frumoasa adormită*, *Pomul cu merele de aur*, *Căsuța din pădure*, *Prințul fermecat*, *Prichindel*, *Fata moșului cea cuminte și harnică și fata babei cea haină și urâtă*, etc."

Un alt autor îndrăgit de copii, este Hans Christian Andersen, scriitor danez, care în timpul vieții, a fost celebrat de familia regală pentru bucuria pe care a produs-o copiilor de pe întreg continentul European. În prezent, povestirile sale au fost traduse și publicate în peste o sută de limbi, multiplicare în milioane de exemplare. Copiii sunt vrăjiți de poveștile lui:

1 Brad J. Kallenger in his essay "The Master Argument of MacIntyre's After Virtue"(from the volume edited by Nancy Murphy, Brad J. Kallenger & Mark Thiessen, *Virtues & Practices in The Christian Tradition: Christian Ethics After MacIntyre*, (Harrisburg: Trinity Press International, 1997)), informs us that "storytelling was the primary tool for moral education in classical Greece" (Murphy; 1997, p. 14).

2See the article of Amos Wilder, "Story and Story – World ," from *Interpretation: A Journal of Bible and Theology*, vol. Xxxvii, (Richmond: Union Theological Seminary in Virginia, 1983), p. 354). (Wilder; A 1983, p. 354-355). Vezi și Iosif Țon, *Căderea în ritual: cum s-a ajuns aici? Care este soluția*, Oradea: Cartea Creștină, 2009, p. 107, unde se afirmă că Moise recită cartea legământului înaintea întregului popor.

3 Poate fi consultat site-ul: <http://www.povesti-pentru-copii.com>

Soldățelul de plumb, Crăiasa Zăpezii, Lebedele, Degețica, Fetița cu chibrituri, Rățușca cea urâtă, Privighetoarea, Mica Sirenă, Klaus cel mic și Klaus cel mare.

Cum spuneam, și românii au dat o serie de scriitori deosebiți în domeniu. Ion Creangă a scris: *Fata babei și fata moșneagului, Punguța cu doi bani, Capra cu trei iezi, Povestea lui Harap-Alb, Povestea lui Stan-Pățitul, Soacra cu trei nurori, Ursul păcălit de vulpe, Dănilă Prepeleac, Ivan Turbincă, Păcală, Moș Ion Roată și Unirea, Prostia omenească, și Amintiri din copilărie I-IV*, etc.

Un alt scriitor important în acest domeniu este Petre Ispirescu, care scrie povestiri nemuritoare, cum ar fi: *Tinerete fără bătrânețe și viață fără de moarte, Ileana Simziana, Sarea în bucate, Prâslea cel voinic și merele de aur, Balaurul cel cu șapte capete, Pasărea măiastră, Zâna zânelor.*

Chiar dacă, este geniul poeziei românești, totuși Mihai Eminescu a scris și povestiri deosebite pentru copii: *Făt-Frumos din lacrimă, Călin-Nebunul, Frumoasa lumii, Borta-vântului*. Ioan Slavici a scris: *Doi feți cu stea în frunte, Boierul și Păcală, Păcală în satul lui, Ileana cea șireată, Spaima zmeilor, Zâna Zorilor*. Barbu Ștefănescu Delavrancea, a scris povestiri interesante: *Neghiniță, Palatul de cleștar, Hagi-Tudose, Sultănică, Fata moșului*.

Deși tuturor ne plac poveștile, copiii sunt vizați în mod deosebit. Interesul copiilor pentru povești, nu trebuie privit ca o preocupare specifică vârstei celor inocenți. În Scriptură, Domnul Iisus Hristos îi avertiza pe ascultătorii Săi, că pentru a intra în Împărăția Cerurilor trebuie să devină ca niște copii. "Oricine se va smeri ca acest copilaș, va fi cel mai mare în Împărăția cerurilor. Și oricine va primi un copilaș ca acesta în Numele Meu, Mă primește pe Mine."⁴ Hristos îi avertiza pe cei care îi opreau pe copii să vină la El, că: „oricine nu va primi Împărăția lui Dumnezeu ca un copilaș, cu niciun chip nu va intra în ea” (Luca 18.17). Astfel că de redescoperirea copilului din noi poate depinde chiar destinul nostru.

Faptul că tuturor ne plac poveștile, înseamnă că *în fiecare dintre noi există un copil*, pe care ni se cere să îl redescoperim. Poveștile sunt folosite să comunice adevăruri fundamentale pentru om. Acesta este și cazul Vechiului Testament, dar nu numai; despre care vom vedea că folosește acest gen literar pentru a comunica mesajul comunității de credință. O problemă pe care o vom observa în acest articol este că, odată cu maturizarea, omul pierde acel spirit al poveștii. Așa sa întâmplat și în istoria interpretării Vechiului Testament, și a Scripturii creștine în general. Experții în interpretare au greșit pentru că au ignorat importanța povestirii din textul biblic.

2. Diferența dintre povestirile din literatura greacă și cele din Biblie

Vom aminti două caracteristici ale copiilor vis-a-vis de poveste, care se aplică și în raportarea celor mari la Scriptură. Pe de o parte, *copiii se transpun ușor în poveste. Ei rămân multă vreme fascinați de ea. Se identifică cu diferite personaje din acea poveste. Se văd pe ei înșiși ca fiind Făt Frumos, Prâslea cel voinic, Albă ca Zăpada, Cenușăreasa, etc.*

⁴ Matei 18.2-5 – Biblia - traducerea Cornilescu

Așa cum vom vedea în acest articol, Biblia este privită de anumiți cercetători ca fiind Povestea vieții noastre cu majusculă.⁵ Ea ne povestește despre origini, despre Creatorul și despre scopul pentru care omul a fost creat. De cele mai multe ori oamenii mari le lipsește această dispoziție de a se transpune în poveste. Din perspectiva biblică, omul este chemat să își însușească povestea din Scriptură.

O altă caracteristică a copiilor în relația lor cu povestea este că *ei ies ușor din poveste*. Hristos nu apreciază lipsa de angajare, de consecvență a copiilor, în sensul că atunci când nu le mai convine rolul din poveste, se retrag, își iau jucăriile și pleacă. El apreciază ușurința cu care copiii se retrag dintr-un rol pe care îl joacă într-o poveste. Oamenii sunt provocați să învețe de la copii, să renunțe la anumite povești reale din viață care le vor produce pagube. Un exemplu negativ în acest sens este cel din pilda tânărului bogat, care nu a fost dispus să urmeze povestea care i-a fost propusă.⁶

De aceea considerăm că trebuie să luăm în considerare rolul povestirilor biblice în interpretarea mesajului ei. Auerbach și mai apoi Hans Frei,⁷ au studiat narațiunile biblice, prin comparație cu narațiunile clasice ale literaturii antice grecești, ca de exemplu *Legendele Olimpului*. Cei doi au observat că există diferențe mari în ceea ce privește povestea biblică și narațiunile literaturii clasice elene.

Pe de o parte, *personajele din legendele grecești se raportează cu detașare de poveste*. Ele au libertatea de a-și exprima liber propriile opinii.

Comparând textul Scripturii cu *Odiseea* lui Homer, Auerbach spune că putem observa un contrast din punct de vedere a modului în care trebuie să interpretăm discursurile directe din cele două opere amintite.⁸ El observă că personajele vorbesc și în Biblie, însă cuvântările lor nu au ca scop exprimarea și exteriorizarea gândurilor, cum este cazul discursurilor din opera lui Homer. Prin contrast, povestirile din Biblie au rolul de a scoate în evidență gânduri care rămân neexprimate. Dumnezeu își transmite poruncile prin intermediul discursului direct, însă lasă motivațiile și scopul urmărit neexprimate. De exemplu, în Genesa 22, Avraam care a primit porunca de a-l jefi pe fiul său, nu spune nimic și face mai departe ceea ce i s-a poruncit. Dialogul care are loc între Avraam și Isaac în drumul spre locul sacrificiului, este introdus doar cu scopul de a întrerupe tăcerea apăsătoare. Dar conversația nu face decât să adâncească mai mult această atmosferă. Concluzia lui Auerbach este că între cele două tipuri de texte există un contrast puternic "it would be difficult, then to imagine styles more contrasted than those two equally epic texts" (Auerbach; 1953, p. 11).

Povestirile din opera lui Homer au ca scop încântarea, uimirea, vrăjirea cititorului; ceea ce nu este cazul povestirilor biblice. Scopul povestirilor biblice nu este de a impresiona simțurile. Dacă ele produc asemenea efecte, aceasta se datorează numai fenomenelor psihologice, morale și religioase care reprezintă de fapt, singura preocupare a literaturii

5 Vezi Hans Frei, *The Eclipse of Biblical Narrative*, (New Haven and London: Yale University Press, 1974), și George Lindbeck, *The Nature of Doctrine*, (London: SPCK, Holy Trinity Church, 1984), și alții, care consideră Scriptura ca o poveste.

6. Vezi Marcu 10:17-23. Vezi de asemenea afirmațiile lui Hristos despre identitatea credinciosului – Ioan 15:19; 17:14-16

7. Hans Frei, *The Eclipse of Biblical Narrative*, (New Heaven and London: Yale University Press, 1974), p. 1-2.

8. E. Auerbach, *Mimesis: The Presentation of Reality in Western Literature*, Traducător din germană de Willard R. Task, (Princeton, New Jersey: Princeton University press, 1953).

biblice. Auerbach susține că narațiunea biblică se referă la situații reale ale vieții. De aceea el spune că prin comparație cu Odysseus, Penelope și alte personaje din Homer, povestitorul biblic, "the Elohist, had to believe in the objective truth of the story of Abraham's sacrifice, the existence of the sacred ordinances of life, rested upon the truth of this and similar stories" (Auerbach; 1953, p. 6).

Personajele din Biblie pot alege una din două variante: 1) Să se decidă să joace rolul hotărât pentru ei în poveste, sau 2) să refuze integrarea în poveste. Pentru ele nu există altă opțiune, cum se întâmplă cu personajele din Homer, care își permit să negocieze cu zeii în legătură cu modul în care va fi implementată voința zeilor.

3. Formarea Vechiului Testament și povestirea

Un rol important în înțelegerea povestirii în Scriptura l-a avut cercetătorul von Rad, care susține ipoteza că tradițiile religioase ale lui Israel, care au format ulterior Vechiul Testament, au apărut în urma procesului povestirii crezurilor fundamentale ale comunității de-a lungul timpului. Programul care a stat la baza scrierii cărții de teologie a Vechiului Testament, a lui von Rad este prezentat în articolul său publicat încă din 1938, care s-a intitulat: „The Form Critical Problem of the Hexateuch.” Acest articol a fost tradus din limba germană în engleză abia în anul 1966. Acest eseu a avut o influență enormă în țările de limba engleză după 1966. Contextul teologic în care a apărut acest articol, este legat de influența școlii germane din acea vreme, în legătură cu interpretare a istoriei lui Israel.

Von Rad a folosit conceptul de *crez* ca esențial în înțelegerea mesajului Vechiului Testament. În anii 1957 și 1960 von Rad a publicat două volume, care au stimulat în mod deosebit cercetarea în domeniul interpretării Vechiului Testament. El propune o perspectivă nouă de abordare a teologiei. Metoda lui conduce la o cercetare de proporții neatinsă până atunci, care a dat naștere la dezbateri intense în rândul teologilor.⁹

Pentru von Rad, crezurile încapsulează esența învățaturii Vechiului Testament. De aceea el susține că tocmai de aceste crezuri trebuie să se ocupe o teologie a Vechiului Testament. El susținea că aceste crezuri au fost recitate în contextul unor liturghii speciale, mai exact cu ocazia Sărbătorii primelor roade (a Cincizecimii), într-un sanctuar de închinare local. Unul din aceste crezuri în care erau recitate, povestite la sărbătoarea amintită, este și cel din Deuteronom 26:5-9.¹⁰

Apoi să iei iarăș cuvântul, și să spui înaintea Domnului, Dumnezeului tău: „Tatăl meu era un Arameu pribeag, gata să piară; s'a pogorât în Egipt cu puținii inși, și s'a așezat acolo pentru o vreme. Acolo, a ajuns un neam mare, puternic și mare la număr. Egiptenii ne-au

9.Consultă Ollenburger, Ben C., „From Timeless Ideas to the Essence of Religion,” în *The Flowering of Old Testament Theology: A Reader in Twentieth-Century Old Testament Theology, 1930-1990*, Editori: Ben C. Ollenburger, Elmer A. Martens și Gerhard F. Hasel, (Ed. Eisenbrauns, Winona Lake, 1992), p. 120,121. Metoda formarea tradiției a contribuit la reformarea teologiei biblice, odată cu apariția operei lui Gerhard Von Rad, *Old Testament Theology: The Theology of Israel's Traditions*, vol. 1 și vol. 2, (London: SCM Press, 1975, publicată inițial în 1957 și în 1960).(cf., Leo Perdue, *The Collapse of History: Reconstructing Old Testament Theology*, din seria *Overtures to Biblical Theology*, (Minneapolis: Fortress Press, 1994, p. 45).

10.Vezi și celelalte două crezuri propuse de von Rad, din Deuteronom 6:20-24; ; Iosua 24:2b-13.

chinuit, ne-au asuprit, și ne-au supus la grea robie. Noi am strigat către Domnul, Dumnezeuul părinților noștri. Domnul ne-a auzit glasul, și a văzut asuprirea, chinurile și necazurile noastre. Și Domnul ne-a scos din Egipt, cu mână tare și cu braț întins, cu arătări înfricoșătoare, cu semne și minuni. El ne-a adus în locul acesta, și ne-a dat țara aceasta, țară în care curge lapte și miere.

Von Rad definește crezurile ca o formulare succintă a faptelor de răscumpărare a lui Dumnezeu, reprezentând credința timpurie a lui Israel.¹¹ Aceste fapte de răscumpărare erau recitate periodic.

Referitor la metoda folosită, observăm că von Rad încearcă să repovestească mărturisirile de credință cu caracter confesional, ale Vechiului Testament, analizând din perspectivă diacronică tradiția istorică. Prin povestirea și repovestirea crezurilor de-a lungul istoriei, descoperim noi eforturi de a face actele divine ale salvării relevante pentru fiecare nouă generație. Repovestirea acțiunilor lui Dumnezeu, a dat naștere, în timp, la o cantitate enormă de tradiții (von Rad; 1962, p. 107). Von Rad este primul și singurul teolog care a publicat vreodată o teologie a Vechiului Testament completă care urmărește o evoluție diacronică a tradițiilor istorice ale lui Israel, prin procesul povestirii (Hasel; 1982, p. 70).

Von Rad susține că acest proces continuu de povestire a faptelor divine dovedește că experiența credinței celui care scrie este istorică.¹²

Von Rad spune că există un contrast puternic între cele două versiuni ale istoriei lui Israel și anume, *versiunea critică modernă* și *versiunea pe care a realizat-o Israel pe baza crezurilor povestite* din aproape în aproape, fiecărei generații.¹³ De aceea el spune că pentru descifrarea mesajului biblic, interpretul trebuie să se concentreze asupra materialului format din mărturisiri, modelat de credința lui Israel, povestită din generație în generație (Hasel; 1982, p. 97).

Von Rad susținea că profetii lui Israel au actualizat tradițiile vechi, prin povestirea lor într-un nou context, care i-a ajutat să selecteze, să combine și chiar să respingă anumite date din tradițiile mai vechi, în reactualizarea povestirii lor. Acest proces era numit de von Rad proces selectiv de tip carismatic.¹⁴

De aceea el refuză orice structurare sistematică a teologiei în afară de povestire, care urmărește reaplicarea câtorva tradiții fundamentale comunității de credință, la noi situații (Spriggs; 1974, p. 9, și von Rad; 1962, p. 121).

Considerăm că refuzul lui von Rad de a folosi un anumit sistem organizatoric în scrierea teologiei Vechiului Testament este o decizie înțeleaptă, demnă de un teolog de talia lui. Intuiția sa l-a convins că repovestirea este metoda corectă, chiar dacă la acea vreme, nu a reușit să detalieze metoda, și datorită faptului că *metoda narativă* de interpretare, nu era atunci dezvoltată.

11. Vezi Perdue; 1994, p. 49.

12. Gerhard, von Rad, *Old Testament Theology: The Theology of Israel's Traditions*, vol. 1 și vol. 2, (London: SCM Press, 1975, publicată inițial în 1957 și în 1960). von Rad; 1975, vol. 2, p. 421.

13. von Rad; 1975, vol. 2, p. 417-418.

14. von Rad; 1975, vol. 2, p. 323.

Pentru el actul „repovestirii” (*Nacherzahlen*), rămâne cea mai legitimă formă de explicare a mesajului Vechiului Testament.¹⁵ Însă von Rad nu explică ce înțelege el prin *repovestire*, termenul rămânând ambiguu. Este vorba de a repovesti din nou ceea ce Vechiului Testament relatează, fără a interpreta textul din punct de vedere teologic? Se afirmă că von Rad a ales acest termen pentru că a refuzat să construiască un nou sistem de scriere a unei teologii a Vechiului Testament, deoarece, în concepția lui, orice sistem este străin naturii textului Vechiului Testament (Hasel; 1982, p. 72).

Von Rad se limitează la a povesti ceea ce Vechiului Testament relatează despre conținutul propriu. Acest lucru este corect, spune von Rad, deoarece Israel și-a povestit crezurile fundamentale folosind propoziții cu caracter istoric. Ca urmare, nici noi nu putem face altfel decât să repovestim, să repetăm narațiunea (von Rad, 1965, p. 362).¹⁶

4. Alternative la poveste în interpretarea Scripturii

În perioada Iluministă, teologii au încercat o abordare logică, pur raționalistă a Scripturii, numită *metoda istorică critică*, care în opinia unor interpreți a făcut un deserviciu interpretării biblice. Hans Frei publică o carte în care vorbește despre rolul criticii istorice în eclipsarea narațiunii biblice și în clasificarea textelor biblice în două categorii: texte care prezintă realitatea istorică și texte care prezintă mituri sau legende.¹⁷ Observând neajunsurile metodei istorice, Frei propune o nouă abordare, în care să se analizeze textul ca întreg, luându-se în considerare actul povestirii textelor biblice. Argumentul lui se bazează pe analiza interpretării de-a lungul istoriei interpretării în Creștinism.

Frei a observat că metoda criticii istorice pune în umbră narațiunea textului biblic. În cartea pe care o publică în anul 1974, Frei demonstrează că interpreții din perioada Raționalistă și până spre sfârșitul secolului al XX-lea au folosit o metodă greșită de interpretare. Din acest motiv au ajuns la concluzii greșite. Frei recunoaște că în abordarea propusă, a fost influențat de Erich Auerbach¹⁸ și de Karl Barth¹⁹. El regreta faptul că o vreme îndelungată, nu au fost fructificate ideile novatoare ale lui Auerbach.

Frei susține că până în secolul al XVIII-lea interpretarea narațiunii biblice, numită de el perioada precritică, a fost marcată de trei caracteristici importante, care ar trebui luate din nou în considerare de către interpreți.

15. von Rad; 1975, vol. 1, p. 121.

16. Metoda propusă de von Rad este contrazisă, deoarece există texte care se pare că nu pot fi repovestite, ca în cazul primelor trei capitole din cartea Osea. Vezi Friedrich Baumgartel, „Gerhard von Rad's 'Theologie des Alten Testaments,'” din *Theologische Literaturzeitung*, (*ThLZ*), 86 (1961), 897-907, în special p. 903 ș.u. Von Rad aștepta o soluție pentru dezvoltarea conceptului de povestire, care a venit abia după moartea lui. Este vorba despre Hans Frei publicată în 1974, cartea sa, la trei ani după ce a murit von Rad.

17. Hans Frei, *The Eclipse of Biblical Narrative*, (New Haven and London: Yale University Press, 1974). Discuția referitoare la teologia narativă propusă de Hans Frei poate fi găsită în lucrarea *Tratat de istoria interpretării teologiei Vechiului Testament*, op.cit. p. 172-4, scrisă de autorul acestui articol.

18. Frei are în vedere în special cartea lui Erich Auerbach, *Mimesis: The Presentation of Reality in Western Literature*, traducător din germană: Willard R. Task, (Princeton, New Jersey: Princeton University Press, 1953, inițial publicată în 1949).

19. Frei se referă la ultimele volume ale monumentalei opere a lui Karl Barth, intitulată *Church Dogmatics* (Dogmatica bisericii), volumul al II-lea, care abordează problema alegerii divine.

1) Povestirea biblică era interpretată literal, acceptând ca real ceea ce au formulat autorii Bibliei. Faptele și evenimente prezentate s-au petrecut în realitate. Acest mod de a interpreta literal narațiunea biblică a fost condamnat de cercetători în ultima parte a secolului al XVIII-lea. Factorii care au dus aici au fost influența deismului, a filosofiei empirice, precum și cea a reprezentanților criticii istorice (Frei; 1974, p. 1,2). Teologia deistă susținea că, după ce a creat universul, Dumnezeu sa retras, iar lumea funcționează după legi bine stabilite, care respectă principiul cauză-efect. De aceea, în opinia lor, textele biblice care înregistrează evenimente supranaturale, nu trebuie considerate ca descriind realitatea. Scriptura ar trebui reinterpretată, descoperindu-se semnificația pasajelor biblice, după ce am eliminat psajele cu caracter supranatural. Abordarea deistă a dus la apariția filosofiei carteziene - sceptice, care ulterior a favorizat apariția metodei criticii istorice.

2) Până în secolul al XVIII-lea, povestirile din Scriptură erau considerate ca referindu-se la o singură lume. Interpreții spuneau că povestirile biblice, cumulate, oferă o prezentare completă a unei singure lumi reale. În ultimă instanță, fiecare autor biblic, a contribuit, cu cartea lui la scrierea unei singure povestiri, care se cumula în timp. De aceea interpreții din această vreme (autorii cărților biblice mai târzii) erau preocupați să integreze povestirile biblice mai noi în povestirile biblice mai vechi, făcând o legătură coerentă între ele.

Pentru aceasta au apelat la *tipologie, ca metodă de stabilire a sensului narațiunii biblice*. În felul acesta, s-a păstrat sensul literal al narațiunilor. Interpretarea tipologică a textelor era considerată o extensie a interpretării literale. Ea contribuia la explicare sensului ascuns al unor narațiuni. Astfel că persoane, evenimente și profeții din Vechiul Testament, erau interpretate ca fiind împlinite în Noul Testament. Această abordare a făcut ca conținutul variat al Scripturii să poată fi integrat într-un singur și unitar canon al Bibliei creștine. Canonul reușește să armonizeze diferențele care existau între Vechiul și Noul Testament (Frei; 1974, p. 2). Explicația lui Frei scoate în evidență importanța canonului, care a fost mai apoi dezvoltată în proiectul lui Brevard Childs.²⁰

3) În al treilea rând, povestirile biblice nu numai că formează împreună o singură lume reală, numită *lumea Bibliei*, dar această lume conținută în Scriptură absoarbe fiecare experiență din orice perioadă istorică a umanității. Astfel că lumea Bibliei se extinde la toată lumea creată. De aceea interpretul avea responsabilitatea de a se integra și pe sine în lumea Bibliei, chiar dacă lumea lui este exterioară canonului biblic. El explică toate acțiunile, starea, pasiunile sale, întreaga sa existență, precum și evenimentele care se petrec în prezent, ca aparținând de lumeabiblică.

Frei exemplifică acest ultim principiu, folosit în perioada precritică, făcând referire la narațiunea creației și căderii din Genesa 1-3. El arată cum această poveste a fost încorporată de către autorii biblici de mai târziu, într-o povestire mai amplă, care include mai multe cărți, ce au fost adăugate la canon în timp. De exemplu, Pavel face referire în cărțile sale la Genesa

20. Vezi Brevard Childs, *Old Testament Theology in a Canonical Context*, (Philadelphia: Fortress Press, 1985), Childs, *The New Testament As Canon: An Introduction*, (Valey Forge: Trinity Press International, 1984, republicată în 1994), și lucrarea sa: *A Biblical Theology of the Old and New Testament* (Philadelphia: Fortress Press, 1993).

1-3 (vezi 1 Corinteni 11:7-9, 1 Timotei 2:11-14, etc.). Scriitorii Noului Testament, care au fost la rândul lor interpreții ai Vechiului Testament, au căutat să integreze aceste narațiuni, aplicându-le la experiența proprie, care în vremea respectivă era extrabiblică; cărțile lor fiind incluse mai târziu în canonul Scripturii. Din aceste narațiuni, interpreții au preluat ideea de „bine” și de „rău”, pe care au aplicat-o la experiența și contextul în care ei trăiau (Frei; 1974, p. 3).

Pentru interpreții din perioada precritică, Scriptura era privită ca normă de evaluare a oricărei experiențe umane. Comparând narațiunea biblică cu operele antichității grecești, Frei observă că nu se poate interpreta textul Vechiul Testament la fel ca opera *Odisea*, deoarece în cazul lui Homer, cititorul este determinat să evadeze doar pentru câteva ore din lumea proprie și să se delecteze în lumea poveștii. Pe de altă parte, cititorul Scripturii este motivat să își integreze viața personală în lumea Scripturii. Astfel că experiența cititorului devine parte integrantă din istoria universală - o secvență a acestei istorii, care trebuie să se încadreze în lumea Scripturii. De-a lungul timpului, în procesul interpretării, povestirea trece prin nenumărate revizuiți, cu scopul de a fi adaptată la noi contexte și la noi concepții de viață. Însă în acest proces, narațiunea biblică rămâne normativă pentru orice experiență reală. Textul biblic rămâne reprezentarea corespunzătoare și atotcuprinzătoare a lumii reale (Frei; 1974, p. 3). Reprezentanții interpretării precritice considerau că textul biblic era atotcuprinzător, incluzând în el, orice situație a vieții umane. Observăm aici o relație strânsă dintre narațiunea biblică și viața în general - teză pe care noi am susținut-o în acest articol.

5. Conclusion

Am înțeles că “povestea” ca gen literar, a avut un rol important în educarea societății umane, fiind folosită de-a lungul timpului ca instrument pentru instruire morală. Amos Wilder a descoperit că acest fenomen este prezent atât în marile corpuri de literatură universală, cât și în Scriptura creștină. El observa că povestea este predominantă în literatura lumii, deoarece are un impact deosebit asupra tuturor categoriilor de vârstă.

Spuneam că deși povestea se adresează în principal copiilor, ea ne vizează pe toți, mari și mici, pentru că în fiecare dintre noi există un copil, pe care avem responsabilitatea de a-l redescoperi. Povestea în Scriptură comunică adevăruri fundamentale pentru om. Acesta este și cazul Vechiului Testament. Spiritul de copil ne îndeamnă să luăm în considerare două caracteristici specifice copilăriei: faptul că copiii se transpun ușor în poveste. Ei se identifică cu diferite personaje din ea. Pe de altă parte, copiii ies ușor din poveste. Și celor mari li se cere să renunțe la anumite povești reale din viață care le vor face rău.

Comparând narațiunea biblică cu cea a literaturii antice grecești, Auerbach și Hans Frei, au observat că există diferențe mari între ele. Personajele din legendele grecești se raportează cu detașare la poveste. Ele au libertatea de a-și exprima liber propriile opinii. În privința personajelor din Biblie, ele pot alege doar una din două variante: 1) Să accepte rolul hotărât pentru ele în poveste, sau 2) să refuze integrarea lor în poveste.

În privința rolului povestirii în Vechiul Testament, G. von Rad susține că tradițiile religioase ale lui Israel, care au dat naștere ulterior la ceea ce noi cunoaștem în prezent ca

fiind *Vechiul Testament*, au apărut prin recitarea periodică a crezurilor fundamentale ale comunității, de-a lungul timpului. Pentru von Rad, conceptul de *crez* a fost esențial în înțelegerea mesajului Vechiului Testament. El propune o perspectivă nouă de interpretare a Vechiului Testament. Pentru el actul „repovestirii” (*Nacherzahlen*), trebuie să rămână cea mai legitimă formă de explicare a mesajului Vechiului Testament.

Am înțeles că în perioada Iluministă, interpreții au folosit o abordare logică, pur raționalistă a Scripturii, numită *metoda istorică critică*, care după unii a adus un deserviciu interpretării biblice. Hans Frei observa acest neajuns când vorbește despre rolul criticii istorice în eclipsarea narațiunii biblice. De aceea el propune o nouă abordare, în care să se analizeze textul ca întreg, folosindu-se actul povestirii textelor biblice.

Frei a observat că metoda criticii istorice pune în umbră narațiunea textului biblic. El propune revenirea la *abordarea precritică*, care cuprinde următoarele caracteristici: 1) Povestirea biblică era interpretată literal; faptele și evenimente prezentate fiind considerate reale. Abordarea deistă care îl prezintă pe Dumnezeu detașat de creație, a dat naștere filosofiei carteziene - sceptice, care mai apoi a favorizat apariția metodei criticii istorice. 2) În interpretarea precritică, povestirile din Scriptură se integrau într-o singură poveste care prezintă *o singură lume*. De aceea scriitorii biblici de mai târziu, căutau să descopere integrarea povestirilor biblice mai noi în povestirile biblice mai vechi. Prin folosirea tipologiei, Noul și Vechiul Testament au fost incluse într-un singur și unitar *canon al Bibliei* creștine. Canonul reușește să armonizeze diferențele care existau între Vechiul și Noul Testament. 3) Povestirile biblice absorb, la rândul lor, fiecare experiență din orice perioadă istorică a umanității. Astfel că lumea Bibliei se extinde la toată lumea creată. În acest caz interpretul are responsabilitatea de a se integra și pe sine în lumea Bibliei, chiar dacă lumea lui este în afara canonului biblic.

În felul acesta Scriptura era privită ca normă de evaluare a oricărei experienței umane. Astfel că putem descoperi o relația strânsă dintre textul biblic și viață.

BIBLIOGRAPHY:

Auerbach, E., *Mimesis: The Presentation of Reality in Western Literature*, Traducător din germană de Willard R. Task, (Princeton, New Jersey: Princeton University press, 1953)

Baumgartel, Friedrich, „Gerhard von Rad’s ‘Theologie des Alten Testaments,’” din *Theologische Literaturzeitung, (ThLZ)*, 86 (1961), 897-907.

Childs, Brevard, *Old Testament Theology in a Canonical Context*, (Philadelphia: Fortress Press, 1985).

_____, *The New Testament As Canon: An Introduction*, (Valey Forge: Trinity Press International, 1984, republicată în 1994).

_____, *A Biblical Theology of the Old and New Testament* (Philadelphia: Fortress Press, 1993).

Frei, Hans, *The Eclipse of Biblical Narrative*, (New Haven and London: Yale University Press, 1974)

Kallenger , Brad J., "The Master Argument of MacIntyre's After Virtue" (from Nancy Murphy, Brad J. Kallenger & Mark Thiessen, *Virtues & Practices in The Christian Tradition: Christian Ethics After MacIntyre*, (Harrisburg: Trinity Press International, 1997. Lindbeck, George, *The Nature of Doctrine*, London: SPCK, Holy Trinity Church, 1984

Leo Perdue, *The Collapse of History: Reconstructing Old Testament Theology*, din seria *Overtures to Biblical Theology*, (Minneapolis: Fortress Press, 1994.

Ollenburger, Ben C., „From Timeless Ideas to the Essence of Religion,” în *The Flowering of Old Testament Theology: A Reader in Twentieth-Century Old Testament Theology, 1930-1990*, Editori: Ben C. Ollenburger, Elmer A. Martens și Gerhard F. Hasel, (Ed. Eisenbrauns, Winona Lake, 1992

Preuss, Horst Dietrich, *Old Testament Theology*, traducător: Leo Perdue, (Louisville: Westminster Press, 1995

von Rad, Gerhard, *Old Testament Theology: The Theology of Israel's Traditions*, vol. 1 și vol.2 (London: SCM Press, 1975, publicată inițial în 1957 și în 1960).

Wilder, Amos, "Story and Story – World ," from *Interpretation: A Journal of Bible and Theology*, vol. Xxxvii, (Richmond: Union Theological Seminary in Virginia, 1983